

Val Saumar og hönnun 2021-22

Kynning á námsgreininni og kennsluaðferðir

Í list- og verkgreinum þroska nemendur með sér sjálfstætt gildismat þar sem áhersla er lögð á að kynna og njóta list og verkmenningar. Í skapandi starfi og lausnaleyti getur nemandinn haft áhrif á umhverfi sitt og tekið þátt í að móta menninguna. Að nýta efnisheiminn áþreifanlega og milliliðalaust til þess að búa til hlut er uppspretta gleði og lífsfyllingar fyrir einstaklinginn.

Textílnám byggist á þekkingu á eðli efna og vinnuferla og ríkri hefð nýtingar og endurnýtingar. Vart er hægt að hugsa sér daglegt líf án textíl- og vefnaðarvara. Heimili okkar og umhverfi er fullt af allskonar hlutum gerðum úr textíl, s.s. fatnaðurinn sem við klæðumst, handklæði, rúmföt, púðar, teppi, dúkar, gluggatjöld, listmunir og ótalmargt fleira. Í nútímasamfélagi verður æ brýnna að koma í veg fyrir mengun og sóun efna með endurnýtingu og endurvinnslu efnislegra gæða. Slíkum markmiðum verður ekki náð nema almenningur hafi þekkingu á efnum og eiginleikum þeirra og búi yfir færni sem þarf til að hagnýta sér þessa eiginleika.

Nú, á tímum neysluhyggju þegar flest allt er keypt tilbúið, miklu er hent og minna handverk gert á heimilum, er hlutverk textílmennar mikilvægt. Að læra vinnubrögð sem nýtast til að minnka neysluna og gera hlutina frekar sjálf; bæta, laga, nýta, breyta og endurskapa. Að þjálf huga og hönd, að finna ánægjuna með eigin sköpun og valdeflinguna sem fylgir því að búa eitthvað sjálfur til sem skiptir máli. Að öðlast skilning á því að það þarf ekki alltaf að vera að flýta sér og að góðir hlutir taka tíma. Að upplifa flæðið og rónna sem felst í því að vinna með höndunum, nokkuð sem getur verið erfitt að upplifa í miklu áreiti neyslusamfélagsins.

Textílmenn er ríkur þáttur í íslenskri menningu. Íslenskur útsaumur, tóvinnu, þrjón og vefnaður er meðal gersema íslenskrar listasögu, arfleifð sem þjóðin þarf að þekkja og meta sem vegnaesti til framtíðar.

Textílmenn er einnig ríkur þáttur í félagslegum veruleika þjóðarinnar. Með hannyrðum skapar fólk sér persónulegan stíl, setur svip á heimili sitt og nánasta umhverfi, gleður sig og sína nánustu með því að skapa hluti sem hafa persónulegt gildi. Með hannyrðum hefur þjóðin átt og mun eiga möguleika á að búa í haginn með því að búa til og gera við hluti til daglegra nota. Á tímum breytinga á þjóðlífi og efnahagsástandi er verkkunnátta á sviði hannyrða samfélagsleg auðlind og trygging ákveðinna lífsgæða fyrir einstaklinginn.

Kennsluaðferðir:

- skapandi vinnubrögð
- verkleg kennsla/sýnikennsla
- útlistunarkennsla
- Umræður og samræður

Kennarinn sýnir aðferðir og vinnubrögð og aðstoðar nemendur þegar þess er þörf. Rík áhersla er á að nemendur þjálfist í því að verða sjálfbjarga; vinni sjálfstætt, geri tilraunir og prófi sig áfram bæði í sköpun og aðferðum.

Námsáætlun

Nemendur fræðast um skynditísku (fast fashion) í tengslum við loftslagsvandann. Fjallað verður um skynditísku, fatasóun og sjálfbæra tísku og verkefni unnin í tengslum við það. Áhersla er lögð á nýtingu og endurhönnun. Nemendur eru hvattir til að breyta og bæta bilaðar og lítið notaðar flíkur. Nemendur hafa tækifæri til að sauma sér fjölnota andlitsgrímur (covid). Að öðru leyti eru nemendur eru að mestu frjálssir með verkefnaval innan ramma áætlunar. Nemendur útfæra eigin hugmyndir, gera útlits- og vinnuteikningar, verkáætlanir, útfæra eða finna snið og sauma. Tæknileg verkefni verða lögð inn eftir þörfum. Markmiðið er að nemendur vinni sem fjölbreyttust verkefni og noti til þess fjölbreyttan efnivið.

Helstu markmið með kennslu í saumavali er að nemendur:

- geti nýtt sér mismunandi aðferðir textílgreinarinnar til sjálfstæðrar sköpunar, hönnunar og persónulegra útfærslna.

- vinni að eigin hönnun og tilraunavinnu út frá eigin hugmyndum að fatnaði, textílverki, nytjahlutum, o.þ.h.
- læri að taka upp snið, breyta þeim eftir þörfum, sníða og sauma flíkur.
- verði sjálfstæðir í vinnubrögðum sínum.
- læri að breyta, bæta og endurhanna gamlar flíkur.

Kennt 2 kesti á viku eina önn.

Tímabil	Viðfangsefni	Hæfniviðmið
	Kynning og umræður: Markmið, væntingar nemenda, námsmat o.fl. -Horfum á mynd um áhrif fataiðnaðarins;skynditísku og fatasóun á loftslagsbreytingar. Hvernig getum við brugðist við?	Nemandi getur: <ul style="list-style-type: none"> • sagt frá textíliðnaði og starfsgreinum tengdum fatagerð og textílhönnun, • sagt frá vinnslu textílefna við mismunandi aðstæður og sett í samhengi við sjálfbærni og umhverfisvernd.
	Prjón: -Kynnumst danska fata og prjónahönnuðinumLærkeBegger, sem leggur áherslu á fjölbreytni og sjálfbærni. -Nemendur velja/hanna prjónaverkefni sem þeir vinna að alla önnina.	<ul style="list-style-type: none"> • beitt skapandi og gagnrýnni hugsun í hönnun og textílvinnu, • bætt við sig kunnáttu í prjónatækni
	Vélsaumur: Sauma flík frá grunni; teikna, finna eða breyta sniði, sníða og sauma.	<ul style="list-style-type: none"> • unnið með snið og uppskriftir, tekið mál, áætlað stærðir og efnisþörf.
	Endurgerð textíla: Nemendur spretta upp 2-3 gömlum flíkum og setja saman þannig að úr verði ný flík.	<ul style="list-style-type: none"> • unnið sjálfstætt eftir vinnuferli frá hugmynd til lokaafurðar og greint frá mismunandi nálgun við vinnuna, • beitt fjölbreyttum aðferðum og áhöldum greinarinnar við formun textílafurða,
	Viðgerðir og endurbætur: nemendur eru hvattir til að koma með fatnað að heiman sem þarfnast viðgerða eða endurgerðar.	<ul style="list-style-type: none"> • hagnýtt þá sérhæfðu leikni og þekkingu sem hann hefur öðlast á skapandi hátt og sýnt frumkvæði, • skipulagt vinnu sína með sjálfbærni í huga

Grunnþættir menntunar

Í textílmennt er unnið er með alla grunnþætti menntunar:

- Heilbrigði og velferð: Reynt að skapa ró og stuðla að jákvæðum og uppbyggjandi samskiptum við vinnuna. Við vinnu nemenda skapast oft gott flæði og kærkomin ró fyrir hugann.
- Nemendur eru hvattir til að vinna út frá eigin styrkleika og áhugasviði og einnig til að finna sjálfir lausnir.Þannig byggja þeir upp þrautseigju og seiglu og læra að vera sjálfbjarga.

Læsi:

- Nemendur læra og þjálfast í að nota orð og orðaforða sem tilheyrir faginu og er þeim yfirleitt framandi.
- Þjálfast í að lesa uppskriftir og leiðbeiningar af ýmsu tagi.Læsi á náttúru og umhverfi.

Jafnrétti:

- Við fögnum margbreytileikanum og allir hafa sama rétt í skólanum.
- Nemendur hvattir til að hlusta og taka fordómalaust tillit til skoðana annarra.

Lýðræði og mannréttindi:

- Í öllum verkefnum er boðið upp á val á útfærslu eftir áhuga nemenda og bera því nemendur ábyrgð með kennara.
- Fjallað og rætt um lýðræði og mannréttindi í tengslum við textíliðnað, aðbúnað fólksins sem vinnur við hann, loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á mannréttindi. Rætt er um þessi mál í samræmi við aldur og þroska hvers nemendahóps.

Sjálfbærni:

- Nýtni er höfð að leiðarljósi í allri vinnu í textílmennt og gamlar flíkur og textíll notað í eitthvað nýtt.
- Nemendur læra um mikilvægi þess að nýta allan efnivið á ábyrgan hátt.

Sköpun:

- Nemendur skapa og útfæra eigin verkefni í teikningu og vinnu.
- Þeir nota eigið ímyndunarafli, hugmyndir og útsjónasemi við hönnun og útfærslu. T.d. við að skapa eitthvað úr verðlausum efnivið.
- Nemendur fá tækifæri til að sýna og nýta hæfileika sína á fjölbreyttan hátt.
-

Námsmat

Nám í textílmennt miðast að því að nemendur öðlist færni til að bjarga sér betur í dagsdaglegu lífi. Einnig að þeir öðlist getu til aðhafa ánægju og not af eigin handverki og sköpun. Lykilhæfni er því mikilvæg og kennsla miðast að þjálfun í þeim þáttum. Hæfni til að hafa skoðanir og ábyrgð á eigin sköpun og vinnu. Halda sig við eigin ákvarðanir og reyna að leysa sem mest sjálfur og nýta til þess eigin þekkingu og leikni í bland við leiðsögn kennara. Vinna sjálfstætt og í samvinnu, hjálpast að og sýna frumkvæði. Kennslan miðast að því að efla þessa þætti þannig að nemendur öðlist trú á eigin getu.

Að öðru leyti byggist námsmatið á:

- Hæfniviðmiðum
- Símati. Þannig hafa nemendur tækifæri til að bæta sig alla lotuna
- Frumkvæði, sjálfstæði og áhugi skipta máli
- Vinnusemi, frágangur og framkoma hefur áhrif

Nemendur meta einnig eigin vinnu og annarra með sjálfsmati og jafningjamati miðað við þroska og eðli verkefna.

Námsmatið birtist á Mentor í lotulok.

Hlutverk og vinnulag nemandans

Nauðsynlegt er að nemendur fylgist vel með innlögnum og sýnikennslu. Eftir það reyna þeir að vinna sjálfstætt, hjálpast að eða bíða þolinmóðir eftir aðstoð kennara.

Nemendur vinna einstaklingsbundið og skila verkefnum þegar þeim er lokið.

Hlutverk nemenda er að vinna eftir fyrirmælum, reyna að vinna sjálfstætt og hjálpast að. Við lærum líka af því að leiðbeina og hjálpa hvert öðru. Nemendur bera ábyrgð á eigin verkefnum og vinnubrögðum.

Hlutverk kennara er að leiða nemandann þannig að hann verði sjálfstæður í verki, öðlist færni í að leysa vandamál, þjálfafi eigið fagurskyn og skynhreyfifærni. Hann skal vera vel undirbúinn og reyna að miðla þekkingu og kunnáttu til nemenda eftir bestu getu, leita nýrra leiða, afla sér nýrrar þekkingar og reyna að læra og gera betur. Hann skal leggja áherslu á góða umgengni, jákvæð samskipti, sáttfýsi, umburðarlyndi og kurteisi.